

Martin Skalický: Alegorie

kurátorka: Eva Riebová

Tvorba Martina Skalického (*1976) vychází z tvarosloví figurativního sochařství. Studoval umělecká řemesla na SOU v Praze, následně sochařství na FAVU u Michala Gabriela (2000 - 2007) a v rámci stáže na UMPRUM u Kurta Gebauera (2003 - 2004). Od dob studií prošla jeho tvorba několika vývojovými fázemi od hyperrealistických soch přes více experimentální díla propojující „vysoké umění“ s „nízkou“ kulturou kýčovitých objektů, motivů z pornočasopisů anebo předmětů každodenní potřeby. Od r. 2017 vytváří originální metodou textilní sochy, díky kterým si buduje na české výtvarné scéně dobře rozpoznatelný rukopis.

Po formální stránce je možné tuto tvorbu posledních let popsat jako apropriaci sochařských forem (převážně historických), s nimiž pracuje tak, že je vykládá textilií napuštěnou dvousložkovou pryskyřicí. Textilní materiál v podobě starých prostěradel, utěrek nebo třeba pruhovaného pyžama pak po zatvrdnutí přejímá tvar původních soch. Výsledná díla i přes svou monumentalitu působí díky textilu odlehčeně. Podobných paradoxů je ve Skalického praxi možné najít více. Sám autor o své tvorbě tvrdí, že je postavená na protipólech: masivní sochy nahrazuje objekty vázícími sotva několik kilogramů, měkký textil díky pryskyřici mění na pevný materiál, z historických forem pod jeho rukama vznikají současné sochy a realistické formy se deformují do neurčitých tvarů.

Skalický svou autorskou techniku objevil s přispěním náhody. V r. 2017 pracoval jako restaurátor sochařské výzdoby budovy bývalého augustiniánského kláštera, dnes Místodržitelského paláce v Brně a jednoho ze sídel Moravské galerie. Jednalo se o výzdobu štítu s téměř dvoumetrovými barokními sochami andělů a znakem kláštera. Během restaurování se ukázalo, že se kámen příliš drolí a bylo tudíž nutné vytvořit kopii. Proto se vytvořila nová forma, z níž vznikl betonový odlitek. Použitou formu pak čekal stejný osud, jako mnohých dalších: vyhození anebo uskladnění na hromadu mezi další zaprášené formy. Skalického, který měl v té době za sebou již několik ne zcela vydařených pokusů s prací s textilem, tehdy napadlo vyložit formu textilií. Látku nejdříve zalil laminem (až později přešel na technologicky vhodnější pryskyřici).

„Když jsem sochu po několika dnech z formy vyjmul, úplně jsem se lekl... Až po třech dnech jsem si řekl, že je to vlastně dobrý,” popisuje Martin. S Moravskou galerií se následně dohodl na vystavení jeho textilních odliťků v palácových chodbách, kde jsou k vidění dodnes. *„Najednou to ožilo všechno dohromady. Předtím byla původní barokní sochařská výzdoba jakoby zapomenutá, byla moc vysoko, málokdo se na ni díval. Ted'když mé nové sochy poskytly srovnání, ty historické jakoby chytily druhý dech,”* doplňuje Skalický.

Další experimenty a zdokonalování technologie na sebe nenechaly dlouho čekat. Dnes již má Skalický za sebou řadu realizací a sochařských cyklů, z nichž můžeme jmenovat *Madony*, *Nedělám si strachy*, *Tenká růžová linie*, *Big little Big horn* a další.

Skalický v duchu postmoderny propojuje minulost se současností, trvanlivost s křehkostí, krásu s ošklivostí, vážný, existenciální výraz s humorem a ironií. Při pozorování jeho díla musíme dát za pravdu slavnému historikovi umění Douglasu Crimpovi (1944-2019), který o čtení umění pracující s apropriací píše: „*Nehledáme původní zdroje, ale strukturu významu: pod každým obrazem je vždy jiný obraz*“. Modifikace historického sochařského postupu tak otevírá škálu otázek, jako jsou ty ohledně původního autorství, originality anebo zamyšlení, proč a jak se *Alegorie Básnictví* ocitla v bývalé továrně na sklo na pražském Smíchově.

Alegorie ctností ze soudní budovy přes kravín až do továrny

Sochy prezentované v Galerii Kostka vytvořil Skalický pomocí forem určených k restaurování klasicistních soch ze 70. let 19. století z atiky Ústavního soudu v Brně. Jejich autorem byl vídeňský kamenosochař Josef Schönfeld. Podle restaurátorské zprávy z r. 2014 představuje sousoší šesti ženských postav alegorie ctností: Básnictví (nebo řemeslná píle), Míru, Zákonodárství, Štěstí, Vlastenectví a Vědy.

Je to právě *Alegorie Básnictví*, která tvoří hlavní pilíř instalace v Galerii Kostka. Skalický zde poprvé svůj experimentální přístup posouvá ještě o stupeň dále, když do hry tvarů a forem zapojuje světelný zdroj. Nápad pracovat se světlem přišel asi před dvěma lety a jeho zdrojem byla opět částečně šťastná náhoda. Budova bývalého kravína ve Veverských Knínicích, která slouží Skalickému jako ateliér, je bez oken a má pouze jeden vypínač a Skalický si musí při odchodu svítit baterkou. Jednoho dne si Skalický posvětil na rozpracovanou sochu zevnitř. Světla a stíny udělaly své, vynikly nové detaily, socha získala barevnost a stala se ještě subtilnější, jako kdyby zcela ztratila svou hmotu. Martin zážitek popisuje tak, že začal svým dílům rozumět ještě více.

Finální podoba instalace v Kostce vznikla až po dokončení tohoto textu. Naší představou bylo vystavit tři světelné alegorické sochy, ve stinných částech galerie vytvořit instalaci ze starších děl a zinscenovat tak dramatické prostředí. Je ale možné, že z nápadu sejde, jekoliž spontánní způsob práce Martina Skalického a jeho cit pro prostor přináší nepředvídatelné výsledky. A to je moc dobře.

Martin Skalický: Alegorie

Galerie Kostka

19. 11.—9. 1. 2022

kurátorka: Eva Riebová

vernisáž: 18. 11. 2021 v rámci akce Veřejný dům

MeetFactory je v roce 2021 podporována grantem hl. m. Prahy ve výši 9.000.000 Kč.
MeetFactory is supported in 2021 by a grant from the City of Prague amounting to 9.000.000 CZK.